

Nyåndelighetens betydning for miljøet

(Denne artikkelen har ikke vært publisert i papirutgaven av *Ildsjelen*.)

Tekst og foto: Henning Jon Grini

Miljøet er i skuddet som aldri før. Innenfor den nye åndeligheten har det lenge vært et sterkt ønske og mål om å behandle vår planet med den ytterste respekt. Denne artikkelen inneholder også bokutdrag fra boken *Morgendagens Gud*.

Den rådende mentaliteten her i den vestlige verden (som har sitt utspring i vår kulturelle arv, som igjen vil si vår religion, d.v.s. vårt trossystem) er at mennesket er jordens herskere og den er underlagt oss og vi kan gjøre hva vi vil med den. Resultatet kjenner vi jo alle til. Så hva vi tror på har meget stor innflytelse på menneskenes liv og jorden som helhet.

Den nye åndeligheten/spiritualiteten er helt ubundet av religioner eller retninger. En religion har sine fastlåste sannheter. Men den nye åndeligheten er ikke fastlåst fordi man innser at vi hele tiden får nye impulser, ny visdom, ny forståelse og innsikt slik at sannheter ikke blir fastlåste og dermed oppstår heller ikke dogmer. Dette vil på sin side igjen påvirke religioner slik at de blir mer åpne og mindre dogmatiske. For også religionene er under forandring, om enn mye saktere. De store religionene har blitt maktinstitusjoner. Den nye åndeligheten frigjør mennesket fra dette. Den tar bl.a. avstand fra alt som har med frykt, skyld og skam.

At det skjer store forandringer i samfunnet er en kjensgjerning. Når det gjelder vårt livssyn (hva vi tror på), ser vi nå endringer som er interessante og som kommer til å ha stor betydning i fremtiden på alle områder, ikke minst når det gjelder miljøspørsmålet. Vi ser nå konturene av en ny åndelighet som skiller seg radikalt ut fra det som er dagens realitet, ja faktisk vil mye av denne nye åndeligheten på mange måter bli helt motsatt av hva vi har vært vant med frem til nå. Et eksempel er jo nettopp at vi ikke lenger kan se på oss som herskere over jorden og underlegge oss den. Vi kan ikke gjøre hva som helst med jordkloden! Den nye åndeligheten er med på å skape en ny kulturell arv som sier at jordkloden er hellig. Jordkloden består av et fantastisk intrikat system som fungerer perfekt og må bli behandlet med den ytterste respekt. Her har vi mye å lære, spesielt av natursamfunn som for eksempel indianerne som jo har en dyp respekt for naturen og anser den som hellig. Den nye åndeligheten har mange inspirasjonskilder og indianerne er en av dem.

Al Gore nevnte i sin film Den ubehagelige sannheten at vi nå har entret konsekvensenes tidsalder. Konsekvenser av tidligere tiders moralske feiltenkning. Dette er et moralsk spørsmål sa han flere ganger under filmen. Og moral er jo nettopp hva vi tror på. Og hva vi tror på er vår åndelighet. Vår politikk og alt annet i livet vårt er vår åndelighet utført i praksis. Så ved å forandre vår åndelighet vil vi også automatisk forandre vår politikk og alt annet.

Et moralsk dilemma man virkelig må se nøye på er det kolossale profittjaget som rir menneskeheten som en mare. Pengejaget og profitten (spesielt når det gjelder bedrifter og store konsern) må i mye større grad erstattes av samfunnsansvar, både ovenfor mennesker og miljø. Vi har nå lært at miljøkonsekvensene ikke har landegrenser. Er det noen grunn til å tro at det er forskjell mellom miljøet og mennesker? Om vi setter i gang kriger eller utnytter andre mennesker et annet sted på kloden vil det også ha konsekvenser for oss, selv om vi befinner oss langt unna. Vi må lære å se på oss alle som ett og likeverdige behandle hverandre og miljøet deretter.

Vår utnytting og utarming av jorden får nå konsekvenser. Et sted må disse tankene om at jorden kan utnyttes uten å ta hensyn komme fra. Men løsningen finnes samme sted, nemlig ved å endre våre åndelige moralske tanker. Vi er ikke her for å underligge oss jorden, vi er ikke her for å utnytte eller utarme jorden. Vi er alle i samme båt, og ingen ville vel begynne å ødelegge båten vi alle satt i? Problemet er at det er nettopp det vi gjør, vi er i ferd med å ødelegge kloden, bare at den er så stor at vi ikke har begynt å merke konsekvensene skikkelig før nå. Vi er avhengig av hverandre og ikke minst av jorden selv. Vi må begynne å se på jorden som hellig og behandle den deretter.

Den nye åndeligheten inviterer oss til en helt annen innstilling og respekt for naturen. Det snakkes om Gaia og det snakkes om Moder Jord som om planeten vi lever på er et levende vesen. Og det er nettopp det jeg mener og mange med meg at den er! Jorden er virkelig levende og må behandles deretter! Vi er jo en del av den, vi lever på den og er ett med den. Alt vi gjør med den får konsekvenser også for oss. Ved å utnytte jorden på den måten vi mennesker har gjort fram til nå har vi handlet på en ekstrem kortsiktig måte. Det er på tide at vi begynner å tenke langsiktig, og her har politikerne kanskje det største ansvaret.

Det er blitt sagt at alle løsninger menneskene har på våres problemer, inkludert på miljø finnes et eller annet sted i verden allerede. Problemet er at man ikke når frem med det. Man burde virkelig hatt et sentralt register hvor nye ideer på problemer ble registrert og hvor man da enkelt kunne gå inn og finne ut om det finnes en løsning på akkurat det problemet.

Mange mennesker innenfor den såkalte nyåndeligheten har i lang tid jobbet med å skape en ny bevissthet om oss selv og jordkloden vi lever på. En av de som har klareste budskap, etter min mening, er bøkene til Neale Donald Walsch. Den siste boken hans som er utkommet på norsk heter Morgendagens Gud (Damm forlag - utgitt 2005). Boken tar for seg den "Guden" vi har trodd på fem til nå, og ikke minst hvordan vår "nye" Gud vil bli. Andre del av boken tar spesielt for seg konkrete endringer i samfunnet som vi kan forvente at vi vil gjøre som følge av denne nye åndelige forståelsen. Den tar også opp eksempler på effektive løsninger vi kan ta i bruk.

Når det gjelder miljøet foreslås det bl.a. i boken at vi skifter fra "eiendom-og-makt"-økonomi til en "bruk-og-samarbeid"-økonomi. Det tas frem et eksempel med en støvsuger, som bare brukes 5 % av tiden og som man egentlig ikke trenger å eie, men bare trenger å brukes. Flere familier kan dele den samme støvsugeren. Dette prinsippet er jo i bruk av for eksempel

flyselskaper. For dem ville det jo være absurd å bare bruke flyene 5 % av tiden. Reelt sett brukes flyene nesten hele tiden. Det kan godt hende at dette eksempelet er kjent for leserne, i hvert fall innen miljøbevegelsen er disse tankene relativt godt kjent og ikke noe nytt, men det er mange flere forslag i boken og jeg er temmelig sikker på at mye allikevel vil være nytt for leserne, slik det var for meg.

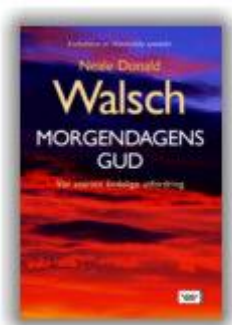
Jeg har tro på menneskeheten, at vi skal greie å løse de formidable problemene vi står ovenfor. Når alvoret nå etter hvert begynner å bli forstått av flere og flere mennesker når det gjelder klimakrisen så kan vi klare å snu ting relativt fort. Her syntes jeg media virkelig har vært flinke til å vie problematikken seriøs journalistikk. Dette gir håp for fremtiden. Når vi står samlet blir vi en formidabel kraft som kan bidra til masse nye kreative miljøvennlige løsninger. Men det viktigste vi kan gjøre er å endre vår moral, slik at vi kan se på jordkloden med nye øyne. Men nye tanker må også settes ut i praksis. Det betyr at vi også må endre våre vaner. Alt dette trengs det også vilje til å gjennomføre. Noe det ser ut til at vi nå endelig har!

Jeg har tatt med et utdrag nedenfor fra boken Morgendagens Gud som nettopp omhandler disse eksemplene nevnt i artikkelen.

Utdrag fra boken Morgendagens Gud

NB! Boken er en dialog mellom forfatteren Neale og gudsstemmen. Gudsstemmen er den i kursiv.

(Denne boken kan bestilles via Ildsjelen [her](#).)

Jeg vil gjerne spørre deg om noe. Trenger du en støvsuger?

Unnskyld?

Føler du at du trenger en støvsuger for å bli lykkelig?

Jeg er ikke sikker på ordet "trenger" her, men jeg liker i hvert fall å ha en. Den gjør det mye lettere å holde teppene rene.

Nettopp. Og trenger du en vaskemaskin?

Her vil jeg gjerne gi deg det samme svaret. Jeg er ikke sikker på "trenger", men den gjør det mye lettere å vaske tøy.

Det gjør den absolutt. Og likevel skjønner du jo at halvparten av jordens befolkning klarer seg i livet uten noen av disse tingene, ikke sant?

Jo, jeg skjønner det. Det dreier seg bare om å ha det lettvtint. De av oss som bor i mer velstående land, har disse tingene for lettvinthetens skyld. De sparer tid.

Og "tid er penger".

Eh &ldots; ja, det er vel det. Jeg mener, det er jo det de sier.

Det er en interessant økonomi dere har der.

Det er jo bare et munnhell.

Men ville det ikke ha vært fint om den typen tid kunne spares for alle?

Jo da, det ville vært fint, men jeg skjønner ikke hvordan det kunne skje. Ikke i nærmeste fremtid, i alle fall.

Men når den tiden kommer, ville ikke det føre til et bedre liv for alle?

Jo, jeg tror da det. Jeg tror det er riktig å si det. Men som jeg sa, vil det ta mange år før vi kan bedre verdensøkonomien så mye at alle på planeten kan få råd til disse tingene.

Sett at jeg viste deg en måte mange, mange flere mennesker på planeten deres kunne få råd til en støvsuger og en vaskemaskin på, uten å måtte vente på at dere får "bedret økonomien"? Sett at svaret faktisk ikke var vekst i økonomien, men en reduksjon i den?

Sett at jeg sa at i nærmeste fremtid kunne alle få bruke en støvsuger og en vaskemaskin uten at en eneste støvsuger eller vaskemaskin behøvde å lages eller kjøpes? Hva ville du si til det?

Jeg ville få lyst til å vite hvordan man kunne få til det.

Og svaret ville være: Omdefiner "velstand" til å bety tilgang og tilgjengelighet. Skift fra en "eiendom-og-makt"-økonomi til en "bruk-og-samarbeid"-økonomi.

Ikke alle trenger sin egen støvsuger. De trenger bare å kunne bruke en. Ikke alle trenger sin egen vaskemaskin. De trenger bare å kunne bruke en.

Hva ville skje hvis fire familier som bodde like ved hverandre, bestemte seg for å dele en støvsuger? Tror du de ville få mindre rene tepper?

Ikke hvis de samarbeidet med hverandre og satte opp en funksjonell timeplan for bruken av støvsugeren. Med bare litt samarbeid ville jeg ikke tro at det ville gjøre den minste forskjell.

Kunne de gjøre det samme med en vaskemaskin?

Klart det. Folk i leiegårder gjør det hele tiden.

Bra. Hvis nå de fire familiene som bodde like ved hverandre, eide hver sin støvsuger, men ble enige om at når det var på tide å skifte den ut, ville de holde igjen og dele hverandres støvsuger helt til de bare hadde én igjen &ldots; hva tror du man kunne gjøre med de tre gjenværende støvsugerne som var blitt laget for å dekke den tidligere etterspørselen?

Det er et interessant spørsmål. Det har jeg aldri tenkt på.

Kunne ikke denne overskuddsproduksjonen brukes til å forsyne tolv andre familier med støvsugere hvis de delte dem på samme måte? Og når alle familier i grupper på fire delte utgiftene til bare én maskin, ville ikke det gjøre støvsugeren 75 prosent billigere for hver enkelt?

Jo, jeg skjønner jo det.

Sett nå at du hadde fjorten familier i en leiegård, som ble enige om at de kunne sette opp en timeplan for bruken av støvsugeren en dag i uken enten om ettermiddagen eller formiddagen. Da ville den støvsugeren rekke langt, ikke sant? Den ville ikke stå i et kott det meste av tiden, og det ville koste en brøkdel av kjøpesummen for hver av disse familiene å bruke den.

Akkurat nå betaler mange mennesker store summer for å eie og ha ting som de bare bruker en brøkdel av den tiden de eier dem.

Tja, i det forbrukerorienterte samfunnet i den vestlige verden er alle blitt opplært til å tenke at de må ha sitt "eget personlige eksemplar" av alt. Men i noen av de mindre "velstående" regionene i verden -

- les: to tredjedeler av verden -

- ja, i to tredjedeler av verden ville fire familier vært umåtelig takknemlige for å kunne bruke én støvsuger sammen, eller én vaskemaskin, eller én bil.

Ja, ikke sant, nå skjønner du det. Det finnes mer enn nok av alt til at alle kan leve rimelig lykkelig. Det dreier seg rett og slett om å forandre deres "enhver er seg selv nærmest"-økonomi til en "det beste for alle"-økonomi.

Hele den idéen vi diskuterer nå, ble satt ord på i *The Next Evolution*, boken av Jack Reed som jeg nevnte for et øyeblikk siden.

Ja, jeg inspirerte Jack til det.

Jack ble inspirert til å skrive at verden kunne forandre seg over natten hvis menneskene bare forandret sin definisjon av velstand fra "eiendom og makt" til "bruk og samarbeid", og han har rett.

Men hvis dette kunne fungere så bra, hvorfor gjør da ikke folk det, i det minste i de områdene i verden der økonomien er så dårlig at folk ikke har råd til sitt eget eksemplar av noe?

Etikken bak "bruk og samarbeid" er ikke mer alminnelig akseptert i disse områdene enn i de mer utviklede landene. Selv i de fattigste land, der de ikke har spesielt mye luksus, finner man fjernsynsapparater overalt.

Nettopp fordi de ikke har penger å avse til andre former for underholdning, er det mange mennesker som ser på TV i hvert ledig øyeblikk. Der får de budskap om hva "det gode liv" er fra vestlige såpeserier og dramaer. Det er bare naturlig at de ønsker seg den samme livsstilen. Man må forvente at de ikke vil nøye seg med mindre.

Nei, for at noe sånt som dette skal fungere, er det de velstående som må omdefinere velstand, ikke de fattige. De som nå fastsetter målestokken, må også fastsette den nye målestokken.

Du mener at vi ikke bare kan si: "Hør nå, vi som er her, har råd til dette, men dere som ikke har råd, må bare dele på resursene"?

"Gjør som jeg sier, og ikke som jeg gjør" - er det det du mener?

Det var jo en tanke.

Den var ikke god. Hvis dere vil at verden skal forandre seg, må dere være den forandringen dere ønsker å se.

Dessuten finnes det andre grunner til å gå over til "bruk av"- og ikke "eierskap"-modellen. En økonomi basert på en slik modell ville også få mange gunstige bivirkninger.

Som for eksempel?

Det ville bli laget færre "ting". Alle på planeten kunne få mulighet til å bruke mange ting som nå bare brukes av individer eller enkeltfamilier og står ubrukt 95 prosent av tiden.

Folk hvis forretningsdrift avhenger av klok bruk av ting, har ingen problemer med å forstå dette. Spør et hvilket som helst flyselskap om hvor mange timer flyene deres står på bakken hver dag. Du kommer til å oppdage at de er i bruk nesten hvert øyeblikk. Dette forutsetter at hvert fly blir bygget etter svært nøyaktige spesifikasjoner, slik at det tåler så hyppig bruk og fortsatt fungerer effektivt. Ingen flyselskaper i verden har råd til å ha så mange fly i flåten at de kan bruke dem 5 prosent av tiden. Det ville være absurd. Men det er nøyaktig denne formen for absurditet den økonomiske modellen i deres vestlige verden bygger på.

Jeg tror ikke det er mange som har tenkt på det på den måten.

Når menneskene tar imot morgendagens Gud, er det mange som vil tenke på det på den måten, akkurat som Jack Reed gjorde.

Hvorfor det? Hvordan kan en ny åndelig modell få oss til å tenke på en ny økonomisk modell?

Den nye åndelige modellen vil slå fast at "dere er alle ett". Den vil også si: "Det finnes nok." Hvis dere godtar dette budskapet, vil dere med det samme begynne å tenke ut måter å behandle alle slik dere gjerne vil bli behandlet selv på, og gi alle det dere gjerne ville få, og utstyre alle med det dere gjerne ville bli utstyrt med.

Og ganske snart vil dere bli klar over at den letteste måten å gjøre dette på, ikke er stadig å forsøke å få verdensøkonomien til å vokse, vokse, vokse i en oppadgående spiral som aldri tar

slutt, for å gjøre det mulig for alle å få råd til å eie de samme tingene, men i stedet å sørge for at alle får adgang og mulighet til å bruke disse tingene.

Dette betyr å produsere færre forbruksvarer per person på planeten deres, og det ville få en fantastisk positiv innvirkning på økologien.

Jeg skjønner at det ville bli slik. Lages det færre "greier", betyr det mindre forurensning av luften og vannet, og færre ting vil bli kastet på søppeldyngene, det er nå én ting. Etter hvert som vi går over fra "bruk og kast-samfunnet" til et "maksimalt bruk"-samfunn av mennesker som deler på ressursene, vil vi oppdage at vi sparer på alle disse ressursene og bruker dem på en mye klokere og mer rettferdig måte.

Akkurat slik er det. Og ennå beveger du deg bare på overflaten.

Menneskene vil endelig en gang praktisere det min venn Dennis Weaver, skuespiller og miljøforkjemper, kaller "økonomi". Dennis laget det ordet ved å kombinere "økologi" og "økonomi". Deretter opprettet han Institute of Ecolonomics for å bidra til å skape en bærekraftig fremtid ved å forene vår økologi og vår økonomi i akkurat et slikt helhetlig system som du sier den nye åndeligheten vil inspirere til.